

Kelet-ázsiai művelődéstörténet
BBN-KEL-211
2012–2013. tanév II. félév
részletesen lásd: birtalan.innerasia.hu

Tantárgyfelelős: Birtalan Ágnes
Időpont: Kedd 17.30-19.00
Helyszín: Gólyavár földszinti terem

1. Február 19.

Országimázs, kommunikációs technikák; Bevezetés, a hagyományos anyagi és szellemi műveltség fogalomkörébe (Birtalan Ágnes)

2. Február 26.

A belső-ázsiai nomádok anyagi műveltsége (Birtalan Ágnes)

Március 5. Az óra teremütközés miatt elmarad.

3. Március 12.

A tibeti műveltség (Németh Norbert)

4. Március 19.

A tibeti műveltség (Németh Norbert)

5. Március 26.

Koreai műveltség: A koreai hagyományos műveltség, mint a koreai nemzeti identitás alapvető eleme (Csoma Mózes)

6. Április 09.

Koreai anyagi műveltség (Csoma Mózes)

7. Április 16.

Japán műveltség: Életmód és kultúra az Edo-kori Japánban (Szabó Balázs)

8. Április 23.

Japán műveltség: Japán ünnepi naptára: a hagyományos évközi és életciklus ünnepek. (Papp Melinda)

9. 9. Április 30.

A kínai építészet (Salát Gergely)

11. Május 07.

Hagyományos kínai ünnepek (Salát Gergely)

12. Május 14.

Összegzés: fogalmak, módszertani ismétlés (Birtalan Ágnes)

A Keleti művelődéstörténet kurzus (BBN-KEL-211)
tematikája és az ajánlott szakirodalom

Bevezetés és Belső-Ázsia művelődéstörténete

1. Bevezetés, mit jelent a hagyományos műveltség (az anyagi és szellemi kultúra, a tárgyi műveltség megközelítési lehetőségei).
2. A belső-ázsiai nomád kultúrszindróma ismertetése (a társadalmi kontextus és az életmód).
3. A nomádok szállása, viselete, étkezése.

- Birtalan Ágnes – Rákos Attila: *Kalmüök – Egy európai mongol nép.* (TEXTerebess 1.) Budapest, Terebess Kiadó 2002.
- *Material Culture (Traditional Mongolian Culture I.). Materielle Kultur. (Traditionelle mongolische Kultur I.). A mongol nomádok anyagi műveltsége. (Hagyományos mongol műveltség I.). Ulanjlalt mongol soyol.* Szerk./Ed./Hrsg. Ágnes Birtalan. Wien – Budapest, IVA-ICRA Verlag – ELTE, Belső-ázsiai Tanszék 2008. (DVD)
- Róna-Tas András: *Nomádok nyomában. Etnográfus szemmel Mongóliában.* (Világjárók 21.) Budapest 1961.
- Uray-Kőhalmi, Käthe: Das zentralasiatische Kultursyndrom. In: *Die Mongolen.* Hrsg. Walther Heissig – Claudius C. Müller. Innsbruck – Frankfurt am Main, Pinguin Verlag – Umschau Verlag 1989. pp. 47–51.

Tibet

1. Táj és nép (földrajzi meghatározottság, tájegységek, etnikumok, szomszédos kultúrák)
2. A Tibet-kutatás története (Kőrösi Csoma Sándor)
3. Az „emberek vallása” és az „istenek vallása” – a lamaista buddhizmus születése, a dalai lámák teokratikus állama (17-20. sz.)
4. A tibeti időszámítás és ünnepek
5. A mindennapi élet (a társadalom tagozódása szerint: a pásztorok, parasztok, nemesek és szerzetesek életmódja)
6. A tibeti buddhista irodalom jellemzése (könyv, fordítások és önálló irodalom)
7. A tibeti gyógyászat elmélete és gyakorlata

Irodalom:

- Duka Tivadar: *Kőrösi Csoma Sándor dolgozatai,* Budapest 1885. (reprint: 1984)
- Hoffmann, Helmut: *A tibeti műveltség kézikönyve.* Budapest, Terebess Kiadó 2001.
- Terjék József: *Tibeti műveltség.* Budapest 1996. (tanszéki jegyzet)
- Tucci, Giuseppe: *Tibet. Land of Snows.* Elek Books Ltd., London 1967.
- Uhlig, Helmut: *Tibet.* Dunakönyv Kiadó, Budapest 1995.

Kína

1. A kínai építészet
2. Hagományos kínai ünnepek

Irodalom:

- Cousiné, Henri-Francois Serres: *Hétköznapi élet a kínai császárok korában (1368-1644).* (Mindennapi Történelem sorozat) Budapest, Corvina Kiadó 2007.
- Dawson, Raymond: *A kínai civilizáció világa.* Budapest, Osiris 2002.
- Vasziljev, L. Sz.: *Kultuszok, vallások és hagyományok a régi Kínában.* Budapest, Gondolat 1977.

Japán

Életmód és kultúra az újkori és modernkori Japánban

1. Életmód az Edo-kori Japánban
2. Az Edo-kor kultúrája
3. A harci művészetek, mint a japán kultúra egy sajátos része
4. Étkezéskultúra a jelenkori Japánban
5. Ruházkodás: hagyományok és változások
6. Lakókörülmények a mai Japánban
7. Macuri – a japán ünnep

- Benedict, Ruth: *The chrysanthemum and the sword: patterns of Japanese culture*. Budapest, Nyitott Könyvműhely 2006.
- Blomberg, Catharina: *Szamurájok: Japán harcos nemességének történelmi és vallási háttere*. Ford. Borbély Tamás. Budapest, Szenzár 2001, 2004.
- Chamberlain, Basil Hall: *Japanese things*. London, Charles Tuttle Company (első kiadás: 1905.) 1971.
- Collcutt, Martin – Jansen, Marius – Isao Kumakura: *A japán világ atlasza*. Ford. Kertész Balázs et al. Budapest, Helikon Könyvklub 1997.
- *Discover Japan*. Vol. 1–2 Tokyo, Kodansha International 1982.
- Gy. Horváth László: *Japán kulturális lexikon*. Budapest, Corvina 1999.
- Irokawa Daikichi (translation ed. by Marius B. Jansen): *The culture of the Meiji period*. Princeton, Princeton University Press 1988.
- Szerdahelyi István – Wintermantel Péter (szerk.): *Japanológiai körkép Emlékkönyv az ELTE BTK japán szakos képzésének húszéves jubileumára*. Budapest, ELTE Eötvös Kiadó 2007.
- Ueda Atsushi: *The Japanese house*. Tokyo, Kodansha International 1990.

Korea

1. Bevezetés:

- A koreai hagyományos műveltség, mint a koreai nemzeti identitás alapvető eleme.
- a hagyományos műveltség társadalmi kontextusa.
- a család szerepe a koreai társadalomban.
- az ősök tisztelete, valamint az ehhez kapcsolódó szertartások.
- a falu hagyományos kultúrája.

2 A koreai anyagi műveltség.

- nemzeti viselet,
- hagyományos étkezés,
- kézművesség.

- *100 Cultural Symbols of Korea*. Seoul, Discovery Media 2008.
- Nahm C. Andrew: *Tradition and Transformation. History of the Korean People*. New Jersey and Seoul, Hollym 1988.